

Apeqqarissaarnermi oqallisissatut siunnersuut: Inissialiortitsinermi pisortat tapiissutaasa qanoq agguarneqarnissaannik ineqarnerlu pillugu aaqqissuusseqqinnissaq qanoq ittoq Naalakkersuisut Inatsisartunilu ilaasortat qanoq isumaliutersuuteqarpat?
(Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoq)

Inatsisartuni ilaasortap Ane Hansenip, Inuit Ataqatigiinneersup, pisortat inissianut tapiissutaasa agguarneqarnissaannik ineqarnerlu pillugu aaqqissuusseqqinnissaq pillugu qanoq isumaliuteqartoqarnersoq tusarusuppaa.

Inatsisartuni ilaasortap Ane Hansenip pingaarutillit amerlasuut, pisortat inissiaataannik attartortittakkanik attartortunut isumalerujussuit tikippai. Ilaatigut ineqarnermut tapiissutinut, ineqarnermut akiliutinut aammalu ineqarnermut aserfallatsaaliuinnermut tunngasut. Taakku saniatigut aamma aningaasalersueriaatsit, soorlu 20/20/60-imik taarsigassarsianut aammalu pigineqatigiilluni inissianut tunngasut apeqquteqarfigai.

Ilu Moorpoq, ineqarnermut tapiissutit inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut sanngiinnerpaanik isumagininnermut atorneqartussaammata. Taamaattumik Naalakkersuisut ineqarnermut tapiissuteqartarnej pillugu Inatsisartut inatsisaannik nutaamik, ilaatigut attartortut piffissami atuuttumi akissarsiatik tunngavigalugit ineqarnermut tapiissutissanik qinnuteqarnissamut periarfissaannik pitsaanerulersitsisussamik saqqummiussiniarlutik siunnerfeqarput. Taanna maanna aaqqissuusinnermut, ilaatigut ukiuni qaangiuttuni qaninnerni akissarsiat akileraarutissaasut tamarmiusut tunngavigalugit ineqarnermut tapiissuteqarfiusartumut naleqqiullugu annertuumik pitsanngoriaataassaaq. Tassalu isertitanut paasissutissat, ukiumik ataatsimiit ukiup aappaa avillugu pisoqaassuseqarsinnaasut malillugit ullumikkut ineqarnermut tapiissuteqartoqartarpoq.

Inissianut aningaasalersuisarnermi aaqqissuusinnerit ingerlaannarnissaat Naalakkersuisut isumaqatigiissutigaa, aammalu naalakkersuisooqatigiinnermi isumaqatigiissummi allassimavoq, 20/20/60-imik aaqqissuusineq ingerlaannassasoq. Taamaakkaluortoq aaqqissuusinnerup iluarsaanneqarnissaa, taamaalillunilu soorlu piginnittut nikinneranni akiliisitsisarnermik atuutsitsilernissaq Naalakkersuisut ammaffigaat. Tamatuma kingunerisaanik 20/20/60-imik taarsigassarsiat atorlugit inissianik niueruteqarnermi, taarsigassarsiat pisortanut taarsigassarsianut tunngasortaat akilersorneqartalissapput. Assersuutigalugu 50.000 koruuniusinnaapput. Kisiannili ilaqtariit illuliorsimasut, ullumilu ukiorpassuarni najugaqarsimasut piffissap akilersuiffiusup tamarmiusup naammassinerani taarsigassarsiat akilersulertassavaat.

Tassungali tunngatillugu aamma oqaatigissavara, inissianik nammineerluni pigisanik niueruteqartarnej suli nutaajummat. Inissiamik nammineerluni pigisassamik pisinissaq pilerinartuutinneqassappat, tamanna pisortat inissiaataanni najugaqarnermit

iluanaaruteqarnarnerusutut isigineqassaaq. Taamaattumik aaqqissuussinernik, pisortat inissiaataanni attartortittakkani najugaqarnissamik pilerinarnerulersitsisunik atuutsitsilernissarput mianersuutissavarput. Eqqaamassavarpummi, pisortatut kikkut tamaasa pisortat inissiaataannik attartortittakkanik pilersussagutsigit, tamatumunnga akissaqannginnatta. Pisortat inissiaataannik attartortittakkamik ataatsimik sananermi akiusut atorlugit 20/20/60-imik taarsigassarsiat pingasuusinnaapput imaluunniit piginneqatigiilluni inissiat marluusinnaallutik.

Naalackersuisut suliniutinik arlalinnik ingerlataqarput. Tassalu 20. april 2015-imi ineqarneq pillugu isumasioqatigiissitsisoqarpoq. Isumasioqatigiissitsinermi tassani isumassarsiorfiusut ineqarnermik aaqqissuusseqqinnissamut suliniutinut ilaatinneqassapput. Kiisalu aamma ullumikkut Inatsisartuni ilaasortanit isumassarsiorfittut saqqummiunneqartut aaqqissuusseqqinnissamut ilaatinneqassapput. Taamaattumik ullumikkut inersuarmi oqallinnermut tusarnaarnissamut qilanaartorujussuuvunga.

Namminersorlutik Oqartussat ineqarnermut politikikkikut suliniutaat immikkoortunik pingaarnernik pingasunik tunngaveqassapput:

- ✓ Pissutsit qanoq innerisa ersersinneqarnissaannut tunngasortaa, tassanilu inuiaqatigiit katitigaanerat, nunami sumiiffiit, niuernermit aammalu aningaasaqarnermut sinaakktissat pineqarput.
- ✓ Politikikkikut takorluukkanut tunngasortaa, Naalackersuisut ineqarnermut anguniagaannut tunngasoq.
- ✓ Suliaqarnermut tunngasortaa, tassanilu tunngavissat arlallit, politikikkikut takorluukkanut tapersiiffiusoq aammalu ineqarnermi suliniutit piviusunngortinnissaannut sulinnermut sinaakktissanik aalajangersaaffiusoq.

Pissutsit qanoq innerisa ersersinneqarnissaannut tunngasortaani sinaakktissat pissusiviusullu atuuttut, aammalu annikitsuinnarmik allannortinneqarsinnaasut sunniuteqarfigineqarsinnaasullu pineqarput. Tassalu imaangilaq pingaartumik sinaakkusiussat killiliiffiusut iluarsineqarsinnaanngitsut.

Politikikkikut takorluukkanut tunngasortaani 2014-imiit 2018-imut naalackersuisooqatigiinnermi isumaqatigiissut, 2014-imi decembarimeersoq, kiisalu ilaatigut Politikikkikut Aningaasaqarnermullu Nalunaarummi 2015-imullu aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi anguniagassatut innersuusutigineqartut aalajangersimasut tunngavigineqarput.

Suliaqarnermut tunngasortaani nalerassat aalajangersimasut, najoqqutaralugit suliaqarfiusussat aammalu ineqarnermut politikikkikut tunngavissatut aalajangersarneqartut iluanni anguniakkat anguniarlugit malinneqartussat pineqarput. Nalerassat aaqqissuusseqqinnissamut suliniutinik aalajangersimasunik iliuitsinillu malitseqartinneqassapput.

Kisiannili erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq, Kalaallit Nunaanni attartortittakkanik inissiaateqarneq inuiaqatigiit atuarfinnut, sullissivinnut, napparsimmavinnut, kulturimut sanaartukkanut allaffeqarfinnullu aningaasaliisarnerit assigalugit inuiaqatigiit aningaasaliiffigisassaattut isigineqartuaannarsimammat ingerlanneqartuaannarsimallunilu. Siullermik Naalagaaffik, tamatumalu kingorna Namminersornerullutik Oqartussat, Namminersorlutik Oqartussat kommunillu sanaartornermut missingersuutiminni pisortat inissiaataannik attartortittakkanik sananissamut aningaasaliissuteqartarput.

Tamatuma paarlattuanik inuussutissarsiortut namminersortut soorlu inissialiortiternermut imaluunniit allaffiliortiternermut, kingusinnerusukkut attartortinneqartussanik aningaasaliisarput, kiisalu ikittuinnaat inissianik namminneerlutik pigisassaminnik sanasarlutik. Tassalu tamanna pisortat inissialiortiternerisa namminersortullu inissialiortiternerisa akornanni assigiinngissutinut tunngaviuvoq.

Ukiuni arlalinni inissiat pisortanit aningaasaliiffigineqartut ingerlaavartumik aserfallatsaaliorneqarnissaannut aningaasanik pisariaqartinneqartuni immikkoortitsisoqartarsimanngilaq. Tamatuma kingunerisaanik aningaasaliiffiusut atasinnaassusaat ataatsimut isigalugit sivikillisimapput. Taamaattumik siunissami iluarsaassinermut isaterinermullu aningaasarparujussuit atorineqartussaapput. Tamatuma saniatigut inissiat pitsaanngitsumik aserfallatsaaliorneqarsimasut najugaqarfigissallugit peqqinnangitsuupput, tamatumalu kingunerisaanik najugaqartut ajoquteqalertarput, peqqinnissaqarfimmilu suliassat amerlisarlutik. Tamanna attanneqarsinnaanngilaq, aammalu Namminersorlutik Oqartussat kommunillu inissiaataanni tamatumunnga aaqqiissutissanik nassaartoqartariaqarpoq.

Taamaattumik Ane Hansen allammat, ineqarnermut akiliutit ukiuni arlalinni illuutitut aningaasartuutiviusunut matussusiisassasut, taamaalillutillu isumannaatsumik pitsaassuseqalissasut, tamatumalu peqatigisaanik aningaasaqarnikkut sanngiitsut pisariaqartitaminnut ikiorneqarnissaat qulakkiissagipput isumaqatigisorujussuuaara.

Pisortat inissiaataanni ineqarnermut akiliutit tunngaviusumik inissianik ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinemullu, tassungalu ilanngullugu ineqarnermut akiliutini siunissami pilersaarutaasumik piffissalikkamillu aserfallatsaaliuinissamut akiliutitut akigititaasunut naapertuuttariaqarput. Pisortat inissiaataat attartortittakkat siunissami ineqarnermut akiliutit akilerneqartut iluanni nalingisa allannugtsaaliorneqarsinnaanissaat pingaaruteqarpoq. Tamanna ataatsimut isigalugu ullumikkut ajornarpoq.

Taamatut oqaaseqarlunga neriuutigaara, Inatsisartuni ilaasortanit pilersitsiviusinnaasunik immersorneqarluta oqallilluarumaarluta.